

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG

Ügyszám: 1V/734-0/2019

dr. Barabás Éva ügyvéd

A DOKUMENTUMOT
ELEKTRONIKUS ALÁÍRASSAL LÁTTA EL:

Dr. Barabás Éva

Érkezett: 2019 APR 29.

Kúria útján

kezesítővel

1055 Budapest

Példány:

1

Kezelőiroda:

Markó Melék

Melléklet:

14 db

du'

e-mail: valasztasifelulvizsgalat@kuria.birosag.hu

Magyarország Alkotmánybírósága

1015 Budapest, Donáti u. 35-45.

1535 Budapest, Pf. 773

KÚRIA 4.

Kvk. I. 37.510/2019/3

Érkezett: 2019-04-29

Példány:

Melléklet:

Kötök:

1

-

2 10

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott dr. Barabás Éva ügyvéd

korábban csatolt meghatalmazással igazolt jogi képviselőként eljárva, mint kérelmező az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a, valamint a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 233. §-a alapján az alábbi

alkotmányjogi panasz indítványt

terjesztem elő:

Kérem, hogy az Abtv. 27. §-ában foglalt hatáskörében eljárva a Alkotmánybíróság alaptörvény-ellenessége miatt az Alaptörvény 24. cikk (3) bekezdés b) pontja és az Abtv. 43. § (1) bekezdése alapján semmisítse meg a Kúriának a Nemzeti Választási Bizottság (a továbbiakban: NVB) 48/2019. (IV. 16.) számú határozatát helybenhagyó Kvk.I.37.510/2019/2. számú alaptörvény-ellenes határozatát, mert az sérti a kérelmező tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés], valamint a jogorvoslathoz való jogát [Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdés], ezeken keresztül és ezek mellett az Alaptörvény C) cikk(1) bekezdését és B) cikk (1) bekezdését.

dr. Barabás Éva ügyvéd**II. További jogorvoslat hiánya**

A Kúria Kvk.I.37.510/2019/2. számú határozat ellen a Ve. 232. § (5) bekezdése a további jogorvoslatot kizárja, így teljesülnek az Abtv. 27.§ b) pontjában foglalt feltételek.

III. Érintettség bizonyítása

A 3081/2014. (IV. 1.) AB végzésben kifejtette, hogy a Ve. a jogorvoslat szabályai között az adott ügyben való érintettség fogalmát nem határozza meg, az érintettség fogalom használatával az eljárásban részes felekhez képest más résztvevői körre utal – mely elvi síkon lehet többek között akár akinek jogát, jogos érdekét, jogi helyzetét az ügy érinti –, ezt azonban mindig az adott ügyben, esetről esetre a jogorvoslati kérelmet elbíráló szerv, jelen esetben a Kúria dönti el. Ezen döntését követően az Alkotmánybíróság megerősítette gyakorlatát a 3097/2014. (IV. 11.) AB végzésével és a 3143/2014. (V. 9.) AB végzésével is. Tekintettel arra, hogy jelen esetben a hivatkozott jogsérelem a tisztességes eljáráshoz való jog különböző aspektusait [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése és (7) bekezdése] érinti, így jelen esetben a fél pozíciója az, ami az érintettséget megalapozza. Ennek kapcsán kiemelendő, hogy az alapjogi jogsérelemre miatti érintettségét a kérelmezőnek a Kúria is elismerte a Kvk.I.37.510/2019/2. számú határozatában, hiszen érdemi vizsgálat nélküli elutasítás helyett a konkrét ügy érdemében hozott döntést.

IV. Előzmények

A Kérelmező 2019. április 9. napján elektronikus úton kifogást nyújtott be a Fővárosi Választási Bizottsághoz a Ve. 2. § (1) bekezdés c) és a 144. § (4) bekezdés a) pontjának megsértése miatt. A kifogásban előadta, hogy a Budapest III. kerületben a Vörösvári út 7. szám előtt egy villanyoszlopon a FIDESZ-KDNP európai parlamenti választási kampányára figyelmet felhívó plakát található. Ennek bizonyítására 3 db. fényképfelvételt csatolt. A Ve. 144. § (4) bekezdés a) pontja értelmében a választási plakátok felhelyezéséhez az oszlop tulajdonosának beleegyezése szükséges, amellyel a FIDESZ-KDNP nem rendelkezhet, ugyanis más jelölőszervezet nem rakhat fel ilyen plakátot. Amennyiben ilyen engedélyt a FIDESZ-KDNP mégis kapott, az sérti a Ve. 2. § (1) bekezdés c) pontja szerinti, a pártok és jelölőszervezetek közötti esélyegyenlőséget előíró választási alapelvet. Ugyanis más jelölőszervezetek nem kaptak az ELMŰ-től (illetve az ELMŰ-vel az oszlopok kizárólagos hasznosítása céljából megállapodást kötött [REDACTED]) ilyen beleegyezést. A Fővárosi Választási Bizottság a kifogást a 4/2019. (IV.11.) FVB számú határozatával elutasította. Álláspontja szerint a kifogásban foglaltak

feltételezéseken alapulnak, az állítások alátámasztásaként csatolt fényképfelvételek nem elegendők a Ve. 2. § (1) bekezdés c) pontjában foglalt választási alapelv, valamint a Ve. 144. § (4) bekezdés a) pontjában foglalt rendelkezés megsértésének megállapításához. A Kérelmező a Fővárosi Választási Bizottság 4/2019. (IV.11.) FVB számú határozatával szemben 2019. április 13. napján fellebbezést nyújtott be a Nemzeti Választási Bizottsághoz. A fellebbezésében kifejtette, hogy jelen esetben a FIDESZ-KDNP mint jelölőszervezet akár rendelkezett engedéllyel, akár nem, kizárólag a FIDESZ-KDNP és a kifogásban megnevezett oszlop tulajdonosai rendelkeznek az ezzel kapcsolatos bizonyítékokkal, azokhoz a Kérelmező nem férhet hozzá. Ugyanakkor a Ve. 43. § (1) bekezdése kimondja, hogy a tényállás döntéshozatalhoz szükséges tisztázása a választási bizottság feladata. A (2) bekezdés értelmében a választási bizottság eljárásban minden olyan bizonyíték felhasználható, amely alkalmas a tényállás tisztázásának megkönnyítésére. Bár a Ve. nem tartalmaz a bizonyítási szükséghelyzetre vonatkozó kifejezett szabályokat, de - figyelemmel a Pp. 256. §-ában foglaltakra is – a választási bizottság feladata lett volna a tényállás tisztázásával kapcsolatos kötelezettsége körében beszerezni azokat a nyilatkozatokat, amelyekkel más nem rendelkezhet és amely a tényállás tisztázása szempontjából feltétlenül szükséges. Ez következik a Ve. 43. § (1) bekezdés és a Ve. 14. § (1) bekezdés rendelkezéseiből is. **Az NVB a fellebbezést a 48/2019. (IV.16.) számú határozatával érdemi vizsgálat nélkül elutasította, mert álláspontja szerint a Kérelmező nem igazolta a Ve. 221. § (1) bekezdésében foglalt jogorvoslati jogosultságát. A Kúria azonban az NVB döntését a Kvk.1.37.510/2019/2. számú határozatával helybenhagyta.**

V. A bírói döntés alaptörvény-ellenessége és az Alaptörvényben biztosított jog sérelme

Az Abtv. 29. §-ában foglalt, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség és alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés az alábbi pontokban részletesen kifejtettek szerint fennáll, úgy az érintett alapjogok sérelme, mint a fennálló alaptörvény-ellenesség miatt.

Alaptörvény XXVIII. cikk sérelme

Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése kimondja:

Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.

A jogorvoslathoz való jogot az Alkotmánybíróság a 9/1992.(I. 30.) AB határozatában a tisztességes eljárás követelményeként definiálta, lényeges tartalmának vonatkozásában pedig több megállapítást is tett. Egyrészt megadta, hogy a jogorvoslathoz való jog lényeges tartalmát a más szervhez, vagy ugyanazon szervben belül magasabb fórumhoz fordulást joga adja [5/1992. (I.23.) AB határozat]. Az alapjog ezen, lényeges jogi eleme tehát nem vonható el, az nem eshet korlátozás alá [42/1993. (VI. 30.) AB határozat]. A jogorvoslathoz való jog ilyen szintű korlátozása a fentiek alapján a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmével jár.

Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdés rendelkezéseit akként értelmezte, hogy *Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése alanyi jogot keletkeztet a jogorvoslat igénybevételére mindenki számára, aki a döntés folytán jogát vagy jogos érdekét sértve érzi.* [14/2018. (IX. 27.) AB határozat]

A jog vagy jogos érdek sértve érzése egy jelentős kulcsmomentuma a jogorvoslathoz való jognak. Ennek oka az, hogy a jog vagy jogos érdek sérelmét ténylegesen bizonyítani egyfajta előkérdésként a jogorvoslati jog vonatkozásában nem lehet. A jog vagy jogos érdek sérelme olyan legitimációs (eljárási, perbeli) kérdés, amelyet csak érdemben lehet elintézni. Ezzel a tétellel az Alkotmánybíróság is foglalkozott és a fentiekben írt megállapításokra jutott. Kimondta, hogy *A perbeli legitimáció, mely a fél és a per tárgya közötti anyagi jogi kapcsolatra vonatkozik, azt jelenti, hogy a keresetet az igényérvényesítés alapjául szolgáló anyagi jogosult érvényesíti-e (aktív perbeli legitimáció), illetve a kötelezettel szemben indul-e meg a per (passzív perbeli legitimáció). A legitimáció általában anyagi jogi kérdés, de kivételesen lehet eljárásjogi, mint jelen esetben is, amikor törvény határozza meg, hogy egy adott perben ki ellen lehet (vagy kell) a keresetet előterjeszteni.* [2/2015. (II. 2.) AB határozat].

A fenti megállapítás az Alkotmánybíróság részéről a bíróságok vonatkozásában tartalmazott elvi tételt azonban a tisztességes eljáráshoz való jog részjogosítványait megfigyelve (amelyek között a jogorvoslathoz való jogon túl a bíróságokhoz való jog is szerepel) megállapítható, hogy alapjogi vonatkozásban nincs különbség aközött, hogy az egy perben vagy eljárásban kerül elő, hiszen az Alkotmánybíróság álláspontja mindkét esetben igaz: jog vagy jogos érdek sérelmét elbíralni csak érdemben lehet. Az AB kivételességről szóló fordulata egyértelműen olyan esetekre utal, ahol a vonatkozó jogszabály tételesen megadja, hogy ki vagy ki ellen lehet az adott eljárást megindítani.

Ilyen rendelkezést tartalmaz például a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 4:6. § (2) bekezdése, amely szerint a házasság létezésének megindítása iránti pert, amennyiben azt a házastárs indítja, a másik házastárs ellen kell megindítani. Ez esetben a perbeli legitimáció egy formai követelmény.

Az Alkotmánybíróság az 59/1993. (XI. 29.) AB határozatban foglalkozott az akkori Polgári Perrendtartás azon fordulatával, amely szerint bíróság a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasítja, ha megállapítható, hogy *a felperes követelése nyilvánvalóan alaptalan vagy lehetetlen szolgáltatásra (megállapításra) irányul*. Ezen rendelkezést az az Alkotmánybíróság Alkotmányellenesnek tartotta, mondván, hogy az ügy tényleges elbírálása, a jogok és kötelezettségek tényleges megvizsgálása a tisztességes eljárás részét képezik, mivel *a személyek alanyai, alakítói és nem tárgyai, "elszenvedői" a bírósági eljárásnak. Alkotmányban biztosított joguk van arra, hogy a bíróság az eljárásba vitt jogait és kötelezéseiket elbírálja, (s ne csak az ezeket tartalmazó beadványról mondjon véleményt) és arra is, hogy lehetőséget kapjanak a bírósági döntés alapjául szolgáló tényállással és jogi kérdésekkel kapcsolatban nyilatkozataik megtételére.*

Az 59/1993. (XI. 29.) AB határozatban foglaltakat az Alkotmánybíróság azóta több határozatában is megerősítette. [24/2018. (XII. 28.) AB határozat, 3238/2015. (XII. 8.) AB határozat, 3212/2015. (XI. 10.) AB határozat, 18/2015. (VI. 15.) AB határozat, 36/2014. (XII. 18.) AB határozat, 3096/2014. (IV. 11.) AB határozat, 5/2013. (II. 21.) AB határozat, 1245/B/2011. AB határozat, 570/D/2011. AB határozat]

A fentiek alapján összefoglalóan az állapítható meg, hogy a jogorvoslathoz való jog lényeges tartalma azt jelenti, hogy azt (a jogorvoslatot) érdemben elbírálják, az eljárásba, perbe vitt jogokat megvizsgálják. Így a Kúria a Kvk.I.37.510/2019/2. számú határozata, amely a Nemzeti Választási Bizottság 48/2019. számú határozatát helybenhagyja, ami a fellebbezést, érintettség hiánya miatt elutasítja jogsértő. Ennek oka, hogy a jogorvoslathoz való jog érvényesüléséhez olyan érintettséget követel meg, amely legitimációs okokból vezet a kérelem érdemi vizsgálat nélküli elutasításhoz. Ez pedig az 59/1993. (XI. 29.) AB határozat logikája alapján Alaptörvényellenes, hiszen sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jog lényeges tartalmát.

Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelme

Az Alaptörvény XXVIII. cikke a tisztességes tárgyaláshoz való jogot nevesíti, azonban a konkrét rendelkezés többről szól. A korábban hivatkozott 59/1993. (XI. 29.) AB határozatban az Alkotmánybíróság rámutatott arra, hogy az Alaptörvény ezen rendelkezése

a bíróságokhoz való jogot is magába foglalja. Ezen elvi tételt a korábban már hivatkozott, 2010 utáni Alkotmánybírósági határozatokon túl a taláros testület megerősítette a 1282/B/1993. AB határozatban, valamint a 3/199. (I. 21.) határozatában.

A bíróságokhoz való jog, mint alapvető emberi jogok más dokumentumokban és bíróságok gyakorlatában is megjelenik.

Az Emberi Jogok Európai Egyezmény 6. cikke garantálja a tisztességes tárgyaláshoz való jogot. Ezzel kapcsolatban azonban az Emberi Jogok Európai Bírósága a *Golder v. the United Kingdom*, No. 4451/70 1975. február 21. ügyben kimondta, hogy a tisztességes tárgyaláshoz való jog szükségszerűen tartalmazza a bírósághoz való fordulás jogát, ennek hiányában a tisztességes tárgyalás és a tisztességes eljáráshoz való jog teljes egészében értelmezhetetlen volna.

Az Európai Unió Alapjogi Chartája a bíróság előtti hatékony jogorvoslat lehetőségét írja elő a 47. cikkében arra az esetre, ha az Unió által biztosított jogokat megsértik. Az európai parlamenti választásokon való választójogot a 39. cikk (1) bekezdése garantálja, a véleménynyilvánítási szabadságot pedig az Alapjogi Charta 11. cikk (1) bekezdése. Ahogyan arra a beadványozó a kifogásában hivatkozott, a politikai szabadságjogok sérelme, így a választási eljárás alatt a pártok véleménynyilvánítási jogának korlátozása azokat is sérti, akik a választások résztvevői. Különösen igaz ez akkor, ha a választó területileg is a jogsértéssel érintett területen él.

Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésére visszatérve a lényeges eleme a rendelkezésnek az, hogy a bíróság az egyetlen olyan szerv, amely függetlenség és pártatlanság okán a jogok és kötelezettségek objektív elbírálást nyerhetnek. Ez különösen igaz egy olyan eljárásban, ahol az első és másodfokú szervek politikailag befolyásoltak, hiszen azokban pártok, jelölőszervezetek is delegálnak tagokat a Választási Eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény 28. §-a értelmében.

A fentiek alapján tehát a Kúria a Kvk.I.37.510/2019/2. számú határozatában az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt jogot sértő módon járt el akkor, amikor a beadvány érdemi vizsgálata helyett az érdemi vizsgálat nélküli elutasítás helybenhagyása mellett döntött. Ezen a ponton kell felhívni a figyelmet arra, hogy a Kúria az előbbieken hivatkozott határozatában a fentiekén túl azért is jogszerűtlenül járt el, mivel az érintettség hiányára történő hivatkozását a Nemzeti Választási Bizottságnak úgy fogadta el, hogy saját maga a felülvizsgálat iránti kérelmet nem utasította el érdemi vizsgálat nélkül (ettől függetlenül a döntés tartalmilag érdemi vizsgálatot nem tartalmaz), hanem az NVB érdemi vizsgálat nélküli elutasító döntését hagyta helyben. Ezt azonban

csak úgy tehetette, hogy a felülvizsgálatot kérőt érintettnek tekintette a Ve. 222. § (1) bekezdése szerint érintettnek tekintette. Ennek következtében azonban az érintettség hiánya miatti, érdemi vizsgálat nélküli elutasítást tartalmazó NVB határozat jóváhagyása érthetetlen.

Budapest, 2019. április 26.

